

Stručni rad

■ Jedinstvena pravična novčana naknada neimovinske štete i odredbe Zakona o parničnom postupku kojima se propisuju procesna ograničenja zaključenja prethodnog postupka i preinake tužbenog zahtjeva

Marija Palić¹

Sažetak: U radu se obrađuje pitanje naknade neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti te procesna ograničenja parničnog postupka radi naknade štete. U slučaju povrede prava osobnosti, oštećeniku se priznaje naknada u vidu pravične novčane naknade koja je po svojoj naravi jedinstvena iz razloga što se dosuđuje u jednom sveukupnom iznosu. Kvalifikatorne okolnosti kao kriteriji koji se uzimaju u obzir radi ocjene težine povrede prava osobnosti utvrđuju se ovisno o okolnostima svakog pojedinog slučaja te predstavljaju odlučne činjenice u sudskom postupku radi naknade neimovinske štete. Zakon o parničnom postupku propisuje obveze parničnih stranaka da pravovremeno i do zaključenja pripremnog ročište iznesu sve odlučne činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve. Stoga je naknadno iznošenje kvalifikatornih okolnosti razlog problematiziranja procesnih pravila kojima se uređuju prethodni postupak i preinaka tužbenog zahtjeva.

Glavne riječi: neimovinska šteta, prava osobnosti, kvalifikatorni kriteriji, prethodni postupak preinaka

¹ Marija Palić, mag.iur., odvjetnica u Odvjetničkom društvu Palić, Bakarić i Bakočević Piršić d.o.o., marija.palic@od-pbbp.hr

1. UVOD

Zakon o parničnom postupku razlikuje prethodni postupak od stadija glavne rasprave. Bitno razlikovno obilježje ova dva stadija građanskog postupka očituje se u tome što se u prethodnom postupku, odnosno do zaključenja pripremnog ročišta, mogu iznositi dokazni prijedlozi i činjenični navodi na kojima svaka stranka zasniva svoje tvrdnje, dok u stadiju glavne rasprave to nije moguće. Tijekom glavne rasprave slijedi izvođenje dokaza, a stranke zbog procesnih ograničenja tada više nisu u mogućnosti iznositi one činjenice i dokaze koje su ranije mogle pravovremeno iznijeti i predložiti.

Pravična novčana naknada neimovinske štete koja se priznaje oštećeniku u slučaju povrede prava osobnosti po svojoj naravi ima predstavljati jedinstvenu novčanu naknadu. Takav jedinstveni iznos naknade štete priznaje se oštećeniku kao naknada za ukupnost povrede prava osobnosti.

Kvalifikatorne okolnosti o kojima ovisi visina pravične novčane naknade (fizički bolovi, duševne boli i strah, trajno smanjenje životne aktivnosti, naruženje i dr.) predstavljaju odlučne činjenice za odmjeravanje ukupnog iznosa naknade štete.

U parničnim postupcima radi naknade štete kao prijeporno pojavilo se pitanje iznošenja okolnosti koje utječu na visinu pravične novčane naknade nakon zaključenja prethodnog postupka.

Tako primjerice iznošenje kvalifikatorne okolnosti zaostalog naruženja nakon pripremnog ročišta, a koja okolnost zasigurno utječe na odluku o visini naknade neimovinske štete, nameće pitanje dopuštenosti takvog postupanja. U ovom radu cilj je razmotriti odnos između obveze poštivanja zakonske norme koja iznošenje novih činjenica i dokaza ograničava na stadij prethodnog postupka te potrebe utvrđivanja jedinstvene pravične novčane naknade.

2. PRAVA OSOBNOSTI – LJUDSKA PRAVA ZAŠTIĆENA ZAKONOM, USTAVOM REPUBLIKE HRVATSKE I MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Zakonom o obveznim odnosima (dalje u tekstu ZOO)² i to u čl. 19. ovog zakona, propisano je što se podrazumijeva pod pravima osobnosti.

² Zakon o obveznim odnosima NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23

Sukladno zakonskom tekstu prava osobnosti su: pravo na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, sloboda i dr.

Dakle, iz samog zakonskog teksta razvidno je kako nije riječ o taksativno nabrojanim pravima osobnosti pa je jasno da se takvim nabrojanjem ne iscrpljuju sva prava osobnosti. Ovisno o životnim situacijama i okolnostima svakog pojedinog slučaja, moguće je utvrditi o kojem se pravu osobnosti radi.

Ustav Republike Hrvatske³ pak u čl. 22. propisuje kako su čovjekova sloboda i osobnost nepovredivi. Uzimajući u obzir da je pravo osobnosti i Ustavom zaštićena kategorija prava, jasno je kako postoji osobita potreba osiguravanja i pružanja pravne zaštite u situacijama kada dođe do povrede ili narušenja prava osobnosti.

Kada je riječ o postupcima naknade štete prava osobnosti vezuju se uz neimovinsku štetu koja je određena čl. 1046. ZOO-a kao šteta koja se očituje u povredi prava osobnosti.

Navedenu zakonsku odredbu svakako je potrebno razmatrati zajedno s ostalim odredbama ZOO-a, osobito onima kojima se uređuje popravljivanje neimovinske štete. Zakonskom normom jasno je propisano, a sudskom praksom nedvosmisleno prihvaćeno da u slučaju povrede prava osobnosti sud dosuđuje pravičnu novčanu naknadu. Također, prilikom odlučivanja o dosudi pravične novčane naknade sud ima zakonsku obvezu voditi računa o tome da težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju dosudu takve pravične novčane naknade.

Jednakost svih pred zakonom kao još jedna od Ustavom zaštićenih kategorija prava, očituje se i u odredbi čl. 1048. ZOO-a prema kojoj svatko ima pravo zahtijevati od suda ili drugog nadležnog tijela da naredi prestanak radnje kojom se povređuje njegovo pravo osobnosti te uklanjanje tako izazvanih posljedica.

Iz svega navedenoga, proizlazi kako su prava osobnosti u svojoj biti ljudska prava pa je razumljiva potreba osiguranja zaštite istih kroz zakonodavni okvir, ali i ustavnopravni poredak. Konačno, sama Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda kao međunarodni ugovor koji obvezuje i Republiku Hrvatsku jamči prava i slobode koje se smatraju pravima osobnosti (Crnić, 2012).

³ Ustav Republike Hrvatske NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14

3. NAKNADA NEIMOVINSKE ŠTETE ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI TEMELJEM UTVRĐENIH KVALIFIKATORNIH OKOLNOSTI IZ ČL. 1100. ZOO-A

Kada dođe do povrede prava osobnosti - nastupa štetna posljedica koja predstavlja neimovinsku štetu.⁴ Ukoliko osoba potražuje naknadu takve neimovinske štete u sudskom postupku, tada je primjenom čl. 1100. ZOO-a potrebno utvrditi kvalifikatorne okolnosti od kojih zavisi visina pravične novčane naknade.

Kvalifikatorne okolnosti koje su odlučne za donošenje odluke o visini pravične novčane naknade, a koje zakon poznaje kao fizičke boli, duševne boli i strah, predstavljaju svojevrsnu orijentaciju i kriterij temeljem kojega je potrebno utvrditi visinu naknade neimovinske štete. Takvi kriteriji nisu iscrpljeni zakonskim navođenjem fizičkih bolova te duševnih boli i straha, već u sudskoj praksi postoje i druge kvalifikatorne okolnosti koje se uzimaju u obzir, ovisno o osobitostima svakog konkretnog slučaja. Takve druge kvalifikatorne okolnosti mogu predstavljati: zaostalo naruženje, smanjenje životne aktivnosti i dr.

Ukupnost svih kvalifikatornih okolnosti omogućava utvrđivanje novčanog iznosa koji ima predstavljati pravičnu novčanu naknadu kao jedinstvenu naknadu pretrpljene neimovinske štete. Pritom je svakako potrebno voditi računa o tome da se takvom naknadom ne pogoduje težnjama koje nisu spojive s njezinom naravi i društvenom svrhom.⁵

Prema tome, novčana naknada neimovinske štete osim što ima biti pravična, ona je u svojoj biti jedinstvena iz razloga što sud u konačnici dosuđuje samo jedan novčani iznos.

Prilikom utvrđivanja visine tog jedinstvenog iznosa pravične novčane naknade, sud uzima u obzir spomenute kvalifikatorne okolnosti. Međutim, postavlja se pitanje postoji li obveza sudova da u obrazloženju presude utvrde ili odmjere točan iznos naknade koji otpada na pojedini kriterij utvrđivanja neimovinske štete ili je dostatno da i u samom obrazloženju sudske odluke bude tek iznesen jedan određeni novčani iznos koji se ima isplatiti na ime naknade štete.

Ovo pitanje povezano je i s drugim okolnostima koje mogu predstavljati prijepor između tužitelja kao oštećenika i tuženika kao osiguratelja u parničnom postupku radi naknade štete, a tiču se preinake tužbenog zahtjeva. Naime, u situacijama kada se nakon izvođenja dokaza

⁴ Županijski sud u Varaždinu, Gž-1233/08, od 17.11.2008.

⁵ Čl. 1100. Zakona o obveznim odnosima

vještačenjem pojave one kvalifikatorne okolnosti koje ranije nisu bile istaknute, potrebno je donijeti odluku o tome mogu li one biti obuhvaćene iznosom naknade koja predstavlja jedinstvenu pravičnu novčanu naknadu.

Sudska praksa iznijela je shvaćanje prema kojem sud ne mora posebno obrazlagati koliku naknadu dosuđuje u odnosu na pojedinu kvalifikatornu okolnost:

Žalbena tvrdnja da je prvostupanjski sud trebao obrazložiti koliku naknadu dosuđuje za pojedine kvalifikatorne okolnosti nastale neimovinske štete nije osnovana, visina naknade za povredu prava osobnosti, odnosno povredu prava na fizičko i psihičko zdravlje dosuđuje se u jednom iznosu, koji ovisi o kvalifikatornim okolnostima povrede, a ne odmjerava se i ne treba se odmjeravati za svaku kvalifikatornu okolnost posebno. (Županijski sud u Dubrovniku, GŽ-469/2021, od 07.07.2021. godine).

Naime, predmetni štetni događaj dogodio se u režimu primjene ZOO/05 kojim je, za razliku od ranijeg važećeg Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO/91 - „Narodne novine“ broj: 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01) predviđena objektivna koncepcija neimovinske štete prema kojoj svaka povreda prava osobnosti predstavlja osnovu za dosuđenje pravične novčane naknade neimovinske štete ako to težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju (čl. 1100. stav. 1. ZOO/05), dok ranije postojeći vidovi nematerijalne štete po takvoj novoj koncepciji predstavljaju (tek) kvalifikatorne okolnosti koje su na temelju izričite zakonske odredbe čl. 1100. stav. 2. ZOO/05 od utjecaja prilikom odlučivanja o visini pravične novčane naknade pa kako neimovinsku štetu zbog takve koncepcije treba sagledavati kao cjelinu to prvostupanjski sud nije bio dužan navoditi koji je kvalifikatorni kriteriji vrednovao kojim iznosom pravične novčane naknade. (Županijski sud u Varaždinu, GŽ-1443/2020, od 03.05.2021.).

Upravo zbog činjenice da se dosuđuje jedna jedinstvena pravična novčana naknada te da sudovi nisu u obvezi niti u obrazloženju sudske odluke navesti koji novčani iznos otpada na pojedini kvalifikatorni kriterij, otvara se mogućnost rasprave glede onih kvalifikatornih okolnosti koje se naknadno pojave sukladno rezultatima provedenog medicinskog vještačenja.

4. ODREDBE ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU – NEMOGUĆNOST IZNOŠENJA NOVIH ČINJENICA I DOKAZA NAKON ZAKLJUČENJA PRETHODNOG POSTUPKA I PREINAKA TUŽBE

Odredbama Zakona o parničnom postupku (dalje u tekstu ZPP)⁶ uređena je procesna ograničenost iznošenja činjenica na kojima stranke temelje svoje zahtjeve i predlažu dokaze za utvrđivanje tih činjenica i to na način da su stranke u mogućnosti isto učiniti najkasnije na pripremnom ročištu.

Tijekom kasnijeg stadija parničnog postupka, odnosno tijekom glavne rasprave, stranke mogu iznositi nove činjenice samo ako ih ranije bez svoje krivnje nisu mogle predložiti.

U situacijama kada su nakon zaključenja prethodnog postupka istaknute činjenice koje po svojoj naravi predstavljaju kvalifikatorni kriterij za određivanje visine pravične novčane naknade, moguće je pozvati se na prigovor prekluzije temeljem čl. 299. ZPP-a.

Takvo naknadno iznošenje kvalifikatornih okolnosti nakon zaključenja prethodnog postupka problematizira i pitanje preinake tužbe, a u odnosu na koje pitanje još uvijek postoje suprotstavljena stajališta županijskih sudova.

Stoga je potrebno razlikovati preinaku koja se odnosi na povećanje tužbenog zahtjeva nakon provođenja vještačenja, ali iz iste činjenične osnove (temeljem onih kriterija koji su kao odlučne činjenice navedeni u tužbi), od preinake do koje dolazi isticanjem nove kvalifikatorne okolnosti koja je utvrđena tek provođenjem vještačenja.

Tako je primjerice Županijski sud u Šibeniku u svojoj odluci Gž-910/2021 dopustio preinaku nakon provedenog medicinskog vještačenja opravdavajući istu pozivanjem na čl. 190. st. 2. ZPP-a i pozivajući se na shvaćanje Ustavnog suda Republike Hrvatske iz odluke U-III-4474/2019:

Nije u pravu tuženik kada u žalbi ističe da je prvostupanjski sud pobijanu presudu donio uz bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 1. u vezi članka 190. stavak 1. ZPP, time što je dopustio preinaku tužbe povećanjem tužbenog zahtjev nakon zaključenja prethodnog postupka prema podnesku tužitelja od dana 1. listopada 2019. godine. Odredbom članka 190. stavak 1. ZPP, propisano je da tužitelj može do

⁶ Zakon o parničnom postupku SL SFRJ 4/77,36/77,6/80,36/80,43/82,69/82,58/84,74/87,57/89,20/90,27/90,35/91 i, NN53/91,91/92,58/93,112/99,88/01,117/03,88/05,02/07,84/08,96/08,123/08,57/11,148/11,25/13,89/14,70/19,80/22,114/22, 155/23

zaključenja prethodnog postupak preinačiti tužbu. Odredbom članka 190. stavak 2. ZPP, koji je dodan člankom 36. Zakona o izmjenama i dopunama ZPP („Narodne novine“ broj 70/2019, dalje: ZID ZPP/19), a primjenjuje se na sve postupke u tijeku, sukladno odredbi članka 117. stavak 2. ZID ZPP/19, propisano je da iznimno od odredbe stavka 1. tužitelj može preinačiti tužbu do zaključenja glavne rasprave ako je bez svoje krivnje nije mogao preinačiti do zaključenja prethodnog postupka. Člankom 191. stavak 1. ZPP propisano je da preinaka tužbe jest promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći. Tužitelj je dana 1. listopada 2019. godine tužbeni zahtjev uredio sukladno nalazu i mišljenju vještaka, te zatražio naknadu neimovinske štete, sada u iznosu od 17.300,00 kuna (umjesto prijašnjih 4.300,00 kuna), te iz osnova imovinske štete - za trošak puta i liječenja, iznos od 2.000 kuna (umjesto prijašnjih 1.000,00 kuna), slijedom čega je u tom pravcu žalba tuženika zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavak 1. u vezi članka 190. stavak 1. ZPP neosnovana, budući da činjenice vezane za potpuni opseg te štete je tužitelj saznao nakon provođenja dokaza vještačenjem u fazi glavne rasprave, pa je preinaka tužbe dopuštena s obzirom na članak 190. stavak 2. ZPP (u tom pravcu pravno stanovište glede dopuštenosti preinake vezano za nalaz i mišljenje vještaka sadržano je u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-4474/2019 od 29. ožujka 2022. godine).

U spomenutom slučaju riječ je o povećanju iznosa pravične novčane naknade nakon provedenog medicinskog vještačenja, ali temeljem onih kvalifikatornih okolnosti koje su već bile iznesene do zaključenja pripremnog ročišta.

S druge pak strane, Županijski sud u Splitu u svojoj odluci Gž-97/2017 zauzeo je shvaćanje prema kojem iz razloga što pojedina kvalifikatorna okolnost utječe na visinu pravične novčane naknade, ista ne može biti uzeta u obzir nakon zaključenja prethodnog postupka i njeno isticanje predstavlja preinaku tužbenog zahtjeva:

Radi izloženog prvostupanjski sud nije mogao uzeti u obzir zahtjev tužiteljice za preinaku tužbe (s naslova pravične naknade za duševne boli zbog naruženosti) koji zahtjev je tužiteljica postavila tek nakon provedenog dokaza vještačenjem po vještaku medicinske struke. Naime, prvostupanjski sud je pravilno smatrao kako ne može uzeti u obzir da je kod tužiteljice nastupila naruženost, jer se u konkretnom slučaju radi o iznesnoj novoj činjenici, odnosno kvalifikatornoj okolnosti koja utječe na visinu pravične novčane naknade za neimovinsku štetu, a koja nije bila navedena u tužbi, a niti je tužiteljica navela da je bez svoje krivnje nije mogla iznijeti već u tužbi.

Uvažavajući odredbu čl. 190. st. 2. ZPP-a, kao bitna okolnost za donošenje odluke o dopuštenosti preinake nameće se pitanje: je li tužitelj mogao bez svoje krivnje preinačiti tužbu do zaključenja prethodnog postupka.

U pravnoj situaciji sadržanoj u odluci Županijskog suda u Splitu, radi se o kvalifikatornoj okolnosti naruženja koja je iznesena nakon zaključenja pripremnog ročišta, po provedenom medicinskom vještačenju. Prema obrazloženju ovog drugostupanjskog suda, to je činjenica koja je od važnosti za određivanje visine naknade štete pa njeno iznošenje nakon zaključenja pripremnog ročišta predstavlja preinaku koju sud nije dopustio.

Dodatno usložnjavanje problema dopuštenosti preinake moguće je vezati i uz osobitost pravične novčane naknade i to njenu karakteristiku jedinstvenosti. Ako se polazi od shvaćanja da je naknada neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti jedinstvena novčana naknada koja se dosuđuje u jednom iznosu te da sudovi nisu u obrazloženju presude dužni iznijeti pripadajući iznos naknade za pojedini kvalifikatorni kriterij, tada se problematiziraju mogućnosti preispitivanja samih sudskih odluka. Ovo iz razloga što se odlučne i bitne činjenice moraju pravodobno iznijeti, a kvalifikatorne okolnosti zasigurno predstavljaju takve činjenice koje su od važnosti za predmet spora. Stoga pojedini pravni autori polaze od shvaćanja da je vezivanje pripadajućeg novčanog iznosa uz pojedini kvalifikatorni kriterij pretpostavka kontrole sudske odluke te da ne narušava koncept jedinstvene pravične novčane naknade (Crnić, 2012).

Dakle, pitanje preinake u slučajevima naknade neimovinske štete ne odnosi se samo na povećanje tužbenog zahtjeva kada se sukladno rezultatima provedenog medicinskog vještačenja od strane tužitelja povećavaju prvotno utuženi novčani iznosi. Pitanje preinake potrebno je razmatrati i u odnosu na pojedine kvalifikatorne okolnosti koje služe kao kriteriji za određivanje visine pravične novčane naknade neimovinske štete radi povrede prava osobnosti.

5. ZAKLJUČAK

Naknada neimovinske štete vezana je uz prava osobnosti kao ljudska prava koja su zaštićena ne samo zakonskim, već i ustavnim odredbama pa i međunarodnim ugovorima kojima se uređuju pitanja iz domene temeljnih ljudskih prava.

Sama povreda prava osobnosti ne znači nužno nastanak obveze naknade štete, već je uvijek potrebno prvenstveno utvrditi da se takvom

naknadom ne pogoduje težnjama koje nisu spojive s njezinom naravi i društvenom svrhom.

Iako zakon navodi pojedina prava osobnosti, a Ustav Republike Hrvatske propisuje da je čovjekova osobnost nepovrediva, ovim aktima nisu u cijelosti utvrđena sva pojedina prava osobnosti koja mogu biti povrijeđena u nekom slučaju. Naime, u svakom pojedinom štetnom događaju potrebno je utvrditi koja su to prava osobnosti narušena.

Kada je riječ o naknadi neimovinske štete, tada se takva naknada sastoji u isplati pravične novčane naknade koja je po svojoj naravi jedinstvena stoga što je riječ o jednom novčanom iznosu prilagođenom okolnostima tog konkretnog slučaja.

Kako bismo mogli govoriti o pravičnosti takve naknade, nužno je utvrditi kriterije koji omogućavaju ocijeniti bitne okolnosti koje su od presudne važnosti za prepoznavanje intenziteta i opsega tako nastale neimovinske štete. Naime, sama zakonska odredba propisuje da visina pravične novčane naknade zavisi od kvalifikatornih okolnosti (bolovi, strah, smanjenje životne aktivnosti i dr.).

Procesna ograničenja sadržana u odredbama Zakona o parničnom postupku kojima se uređuje stadij prethodnog postupka, nameću obvezu parničnim strankama da do zaključenja pripremnog ročišta iznesu sve odlučne činjenice na kojima zasnivaju svoje zahtjeve, kao i dokaze kojima se takve činjenice utvrđuju.

Nesumnjivo je kako kvalifikatorne okolnosti predstavljaju odlučne okolnosti u postupcima naknade štete jer su upravo one kriteriji odmjeravanja visine pravične novčane naknade. Stoga je za očekivati da se takve odlučne činjenice istaknu sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku, odnosno do zaključenja prethodnog postupka, sve uvažavajući zakonom ograničenu mogućnost iznošenja novih činjenica.

Nedvojbeno kako je u sudskim postupcima radi naknade štete potrebno provesti dokaze vještačenjem jer sud i stranke ne raspolažu takvim stručnim znanjima koja su nužna radi utvrđivanja odlučnih činjenica. Kada je riječ o neimovinskoj šteti zbog povrede prava osobnosti, neizbježno je potrebno pristupiti izvođenju dokaza medicinskim vještačenjem.

Budući da se rezultati tako provedenog medicinskog vještačenja uz primjenu Orijentacijskih kriterija i iznosa za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nerijetko razlikuju od prvotno postavljenog tužbenog

zahtjeva oštećenika iz tužbe, dolazi do potrebe promjena zakonskih odredbi kojima se uređuje preinaka.

Preinaka radi povećanja tužbenog zahtjeva u situacijama kada se po provedenom medicinskom vještačenju povećava prvotno postavljeni iznos naknade štete iz tužbenog zahtjeva, a sve temeljem kvalifikatornih okolnosti iznesenih u tužbi - nije nepoznanica. Takav vid preinake objašnjava se i pravda time da oštećenik kao fizička osoba u nedostatku stručnog medicinskog znanja ne može samostalno odmjeriti visinu naknade štete.

U tom slučaju radi se o tome da oštećenik temeljem u tužbi iznesenih kvalifikatornih okolnosti, a nakon pribave nalaza i mišljenja stalnog sudskog vještaka, povećava prvotno postavljeni tužbeni zahtjev na način da ne mijenja kvalifikatorne okolnosti iznesene do zaključenja pripremnog ročišta.

No, u situaciji kada se po provedenom medicinskom vještačenju utvrdi pojedina kvalifikatorna okolnost koja nije bila obuhvaćena samom tužbom kao odlučna činjenica, potrebno je cijeliti utječe li ona na visinu pravične novčane naknade te je li ju tužitelj mogao bez svoje krivnje pravovremeno istaknuti. Prema stajalištu nekih županijskih sudova takva naknadno iznesena kvalifikatorna okolnost predstavlja preinaku tužbe koja se smatra nedopuštenom.

Navedeno je potrebno promatrati i u odnosu na karakteristiku pravične novčane naknade koja po samoj svojoj svrsi ima biti jedinstvena. Upravo to bitno obilježje jedinstvenosti koje proizlazi iz toga što se za nastalu neimovinsku štetu ima isplatiti jedan novčani iznos, promatrano zajedno s tumačenjima da ne postoji dužnost suda u obrazloženju sudske odluke istaknuti pojedini iznos koji se pridružuje svakoj kvalifikatornoj okolnosti – predstavlja problematiku koju će sudska praksa morati razjasniti jer se dovodi u pitanje mogućnost preispitivanja sudskih odluka.

Unique fair pecuniary compensation for non-pecuniary damage and provisions of the Civil Procedure Act prescribing procedural limitations on concluding preliminary proceedings and amending the claim

Summary: *This paper deals with the issue of compensation for non-pecuniary damage due to infringement of personality rights and procedural limitations of civil proceedings for compensation. In case of infringement of personality rights, the injured party is awarded compensation in the form of fair pecuniary compensation, which is*

unique in nature because it is awarded in one lump sum. Qualifying circumstances as criteria taken into account for assessing the severity of the infringement of personality rights are determined depending on the circumstances of each individual case and represent decisive facts in the judicial proceedings for compensation for non-pecuniary damage. The Civil Procedure Act prescribes the obligations of the parties to timely and until the conclusion of the preparatory hearing, present all decisive facts on which they base their claims. Therefore, the subsequent presentation of qualifying circumstances is a reason for problematizing procedural rules governing preliminary proceedings and amending the claim.

Keywords: non-pecuniary damage, personality rights, qualifying criteria, preliminary proceedings, amendment

Navedeni izvori i korištena literatura

Crnić, I. (2012). „Neimovinska šteta – posebno o sastavljanju tužbe, naloga za vještačenje i presude“, Hrvatsko društvo za građanskopravne znanosti i praksu, 19, 187-231

Ustav Republike Hrvatske NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14

Zakon o obveznim odnosima NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23

Zakon o parničnom postupku SL SFRJ 4/77,36/77,6/80,36/80,43/82,69/82,58/84,74/87,57/89,20/90,27/90,35/91 i, NN53/91,91/92,58/93,112/99,88/01,117/03,88/05,02/07,84/08,96/08,123/08,57/11,148/11,25/13,89/14,70/19,80/22,114/22, 155/23

Županijski sud u Dubrovniku, Gž-469/2021, od 07.07.2021.

Županijski sud u Splitu, Gž-97/2017, od 31.08.2018.

Županijski sud u Šibeniku, Gž-910/2021 od 18.04.2023.

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1233/08, od 17.11.2008.

Županijski sud u Varaždinu, Gž-1443/2020, od 03.05.2021.